

Równość (3) wprowadza efektywną strategię kapitałową firmy w sposób elastyczny, to znaczy strategię zapewniającą w miarę duży zysk, ale nie wykuczającą drastycznie składowych mniej efektywnych.

Strategia elastyczna wydaje się bardzo sensowna i celowa oraz ma aspekt aplikacyjny. Uwzględnia ona nie tylko zysk bezpośredni, ale też inne elementy generujące zysk w dłuższym okresie.

Takie podejście do struktury kapitału firmy i strategii kapitałowej nie występuje w literaturze i może być zastosowane w praktyce. Istnieje możliwość uogólnienia sposobu konstruowania kapitału całkowitego z jego części przez przyjęcie macierzy prostokątnej $W = [w_{ij}]$ dla $1 \leq i \leq m$ oraz $1 \leq j \leq n$ wag dla składników kapitałowych

x_1, x_2, \dots, x_m .

Dla dowolnego $i \in A$ waga w_i jest wyznaczona przez i -tą kolumnę macierzy W .

Przypadek szczególny $n=2$ wydaje się najbardziej ciekawy w aspekcie zastosowań, dlatego został zaprezentowany.

Literatura

1. E.F. Bringham, L. C. Gapenski, Zarządzanie finansami, t. 1,2, PWE, Warszawa 2000.
2. W. Dobrowolski i in. Wskaźniki analizy finansowej firmy, Pol. Wr., Wrocław 1995.
3. J. Ellis, D. Williams, Strategia przedsiębiorstwa a analiza finansowa, FRR, Warszawa 1997.

INNOWACYJNOŚĆ – ŹRÓDŁO PRZEWAGI KONKURENCYJNEJ MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW W POLSCE

Kowalik Jan,

Politechnika Częstochowska, Częstochowa, Polska

1. Wprowadzenie

Konkurencyjność przedsiębiorstwa jest uwarunkowana wieloma czynnikami o charakterze wewnętrznym i zewnętrznym. Szczególnie istotnym czynnikiem, mającym wpływ na funkcjonowanie i rozwój małych i średnich przedsiębiorstw jest ich innowacyjność¹. Wśród głównych celów wprowadzania innowacji w przedsiębiorstwach wymienia się poprawę jakości wyrobów, zwiększenie asortymentu, otwarcie nowych rynków, bądź zwiększanie udziałów w rynku. Innymi słowy można powiedzieć, iż głównym celem wdrażania innowacji jest budowa przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstwa. Na kluczową rolę innowacyjności wśród źródeł przewagi konkurencyjnej uwagę zwraca M. Porter², który stwierdza, że przedsiębiorstwa osiągają przewagę konkurencyjną przez działania innowacyjne. Dążą do innowacji w jej najszerszym rozumieniu, zarówno w

¹ Przez innowacyjność należy rozumieć zdolność przedsiębiorstw do tworzenia i wdrażania innowacji oraz rzeczywistą umiejętność przedsiębiorstwa do wprowadzania nowych i zmodernizowanych wyrobów, nowych lub zmienionych procesów technologicznych lub organizacyjnych – technicznych.

² Porter M.: Porter o konkurencji, PWE, Warszawa 2001, s. 202.

znaczeniu nowej techniki jak i nowych sposobów postępowania. Dostrzegają nową podstawę konkurowania albo ulepszają istniejące już sposoby konkurowania. Wśród przesłanek wyboru innowacyjności jako wiodącego czynnika oddziałującego na konkurencyjność wymienia się³:

- innowacyjność już w samej nazwie zawiera element nowości i zmiany, ma charakter dynamiczny i rozwojowy,
- innowacyjność jest czynnikiem powiązaniem z pozostałymi czynnikami oddziałującymi na wzrost konkurencyjności,
- innowacje silnie oddziałują na kreowanie popytu rynkowego.

W Polsce w 2001 roku liczba wszystkich przedsiębiorstw zarejestrowanych w systemie REGON wyniosła 3 348 124, z tego 99,8% stanowiły małe i średnie przedsiębiorstwa. Większą część tych podmiotów stanowiły mikro przedsiębiorstwa, których udział w ogólnej liczbie przedsiębiorstw sektora MSP wyniósł 95,4%, natomiast małych i średnich przedsiębiorstw odpowiednio 3,8% i 0,8%. Udział małych przedsiębiorstw w tworzeniu PKB waha się w granicach 39%, podczas gdy średnie firmy przyczyniają się jedynie do tworzenia 9% PKB. Na koniec 2001 roku małe przedsiębiorstwa zatrudniały około 44,41% pracujących w gospodarce narodowej, zaś w przedsiębiorstwach średniej wielkości pracowało 22,71% osób.

Z powyższych przesłanek wynika, iż analiza działalności innowacyjnej małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce jest kluczowym elementem dla określenia poziomu ich konkurencyjności, a przez ich ważną rolę w gospodarce narodowej, również i konkurencyjności całej gospodarki.

2. Innowacyjność sektora MSP w Polsce

Do pomiaru poziomu innowacyjności małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce, stosuje się najczęściej takie miary jak: wskaźnik udziału przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw, udział produktów nowych i zmodernizowanych w produkcji sprzedanej w przemyśle, strukturę i rodzaje nakładów innowacyjnych.

Poziom innowacyjności przedsiębiorstw w Polsce mierzony wskaźnikiem udziału w populacji badanych przedsiębiorstw przemysłowych firm innowacyjnych nie jest zbyt wysoki, gdyż w latach 1999 – 2000 wyniósł on 16,9%, podczas gdy w krajach UE średnia wartość tego wskaźnika wynosi 51%. Najmniej innowacyjne były małe przedsiębiorstwa, dla których wskaźnik ten wynosił 11%, podczas gdy dla średnich przedsiębiorstw kształtował się na poziomie 23%, a dla dużych przedsiębiorstw wyniósł on 54%.

O niskim poziomie innowacyjności polskich przedsiębiorstw na tle krajów UE świadczy również wskaźnik udziału produkcji sprzedanej wyrobów nowych i zmodernizowanych w produkcji sprzedanej wyrobów w przemyśle. Udział tych wyrobów w sprzedaży w 1999 roku wyniósł 21,3%, natomiast w 2000 roku spadł do poziomu 16,4%.

Jeżeli chodzi o strukturę nakładów na innowacje w przemyśle, to można zauważyć, iż największe nakłady ponoszą przedsiębiorstwa na inwestycje w

³ Sosnowska A.: Pojęcie konkurencyjności przedsiębiorstw, w: Źródła przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstw, *Materiały i Prace IFGN, SGH, Warszawa 2002*, s. 10.

maszyny, urządzenia oraz środki transportu – około 55% ogółu wydatków poniesionych na inwestycje. Kolejną stosunkowo liczną kategorię nakładów stanowią te poniesione na działalność badawczo-rozwojową około 10% ogółu nakładów w 2001 roku, co stanowi spadek w stosunku do 1999 roku o 8%.

Kolejną miarą, która może być wykorzystana dla określenia innowacyjności przedsiębiorstw, są wydatki ponoszone przez przemysł na B+R. Poziom tych wydatków w Polsce jest bardzo niski, gdyż wynoszą one jedynie 0,23% PKB, podczas gdy w krajach OECD - 1,4%. Konsekwencją tego jest niski udział wydatków przedsiębiorstw w ogólnej sumie wydatków na B+R, który kształtuje się na poziomie nieco ponad 20%, natomiast udział budżetu państwa w granicach 60%. W krajach o wysokich nakładach na B+R struktura tych nakładów jest odwrotna.

3. Wnioski

Z przeprowadzonej analizy wskaźników innowacyjności wynika, iż małe i średnie przedsiębiorstwa odznaczają się niską innowacyjnością, a co za tym idzie niską konkurencyjnością. Taki stan jest niewątpliwie zjawiskiem negatywnym i niepokojącym w aspekcie konkurowania polskich przedsiębiorstw na wspólnym rynku Unii Europejskiej.

Literatura:

1. Porter M.: Porter o konkurencji, *PWE*, Warszawa 2001,
2. Sosnowska A.: Pojęcie konkurencyjności przedsiębiorstw, w: Źródła przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstw, Materiały i Prace IFGN, SGH, Warszawa 2002,
3. Rocznik statystyczny 2001, *GUS*, Warszawa 2002.

BADANIE EFEKTYWNOŚCI DZIAŁALNOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW A REGIONALNE STRATEGIE INNOWACJI

Ewa Kusideł, Bogdan Suchecki,
Uniwersytet Łódzki, Polska

W Polsce od kilku lat, wzorem innych krajów europejskich, tworzone są Regionalne Strategie Innowacji Służą one władzom regionalnym do analizy potrzeb i możliwości regionów w celu wdrożenia planów, mających za zadanie podniesienie konkurencyjności regionu. Zadanie to jest realizowane poprzez działania mające na celu m.in. wzrost efektywności i innowacyjności przedsiębiorstw (por. www.integris.net.pl). W krajach UE Regionalne Strategie Innowacji są podstawowym instrumentem rozwoju regionalnego¹.

Regionalne Strategie Innowacji uruchomiono w Polsce w 15 regionach, zgodnie z deklaracją z 10 czerwca 2002 r.; w regionie łódzkim wdrażana strategia nosi nazwę LORIS. Do zdiagnozowania stanu i prognozowania rozwoju sektorów gospodarczych w województwie łódzkim, w celu wyznaczenia jego priorytetów rozwojowych, posłużyły min. ekonometryczne modele regionalne.

¹ W Holandii, w regionie Overijssel, stworzono program transferu wiedzy z uniwersytetów do przedsiębiorstw, we Francji zaktywizowano kadre naukową do tworzenia własnych firm, w Barcelonie utworzono park naukowy w celu rozwijania możliwości absorpcji nowych technologii przez przemysł.